

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Tomppo, J.; Aronpää, M-L.; & Luoto, S. 2019. Vertaistuki ja -ohjaus työttömien ryhmätoiminnassa. Teoksessa J. Tomppo, P. Juppi, P. Myllymäki & M-L. Aronpää (toim.) VOIMAA VERTAISISTA – Työelämävalmiuksien kehittäminen työttömien ja maahanmuuttajien ohjatussa ryhmätoiminnassa. Turun ammattikorkeakoulun raportteja 250. Turku: Turun ammattikorkeakoulu, 14 - 26.

URL: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166951.pdf>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Tomppo, J.; Aronpää, M-L.; & Luoto, S. 2019. Vertaistuki ja -ohjaus työttömien ryhmätoiminnassa. In J. Tomppo, P. Juppi, P. Myllymäki & M-L. Aronpää (eds) VOIMAA VERTAISISTA – Työelämävalmiuksien kehittäminen työttömien ja maahanmuuttajien ohjatussa ryhmätoiminnassa. Reports from Turku University of Applied Sciences 250. Turku: Turku University of Applied Sciences, 14 - 26.

URL: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522166951.pdf>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

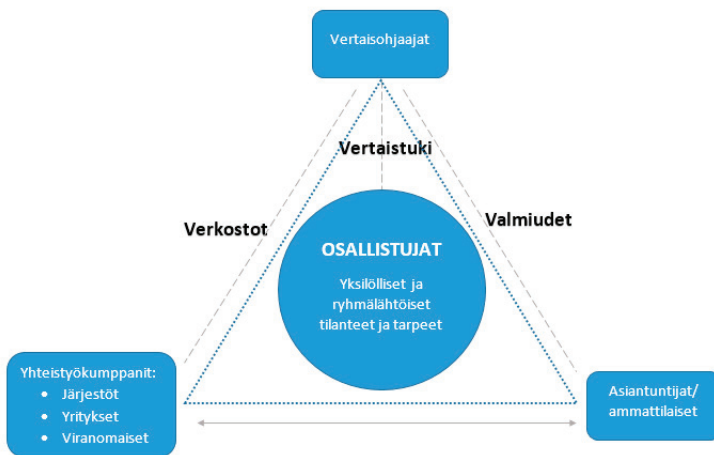
Vertaistuki ja -ohjaus työttömien ryhmätoiminnassa

Jaana Tomppo, Maija-Liisa Aronpää ja Sirkku Luoto

Ihmisillä on tarve jakaa kokemuksiaan muiden samassa tilanteessa olevien kanssa sekä kuulla muiden kokemuksista ja oppia niistä. Vertaistuen käyttö onkin ollut suuressa roolissa Digiolkkarista työelämään -hankkeessa. Turun työpajaryhmissä vertaisten tuki on koettu olennaisimmaksi osallistujia auttavaksi tekijäksi sekä itsetunnon nousun että uusien taitojen oppimisen näkökulmasta.

Digiolkkarista työelämään -hanke rakennettiin alusta alkaen vahvasti vertaistukeen perustuvaksi kummallakin toteutuspaikkakunnalla. Turun osatoteutuksessa vertaisohjaajien panos on ollut merkittävä, ja ryhmissä toimivat ovat saaneet tukea toinen toisiltaan. Osallistujaryhmien tarpeet ja tilanteet ovat olleet keskiössä ryhmien ohjelmaa rakennettaessa (kuvio 1). Turun ammattikorkeakoulun asiantuntijat ovat tuoneet hankkeeseen ja ryhmien työpajaohjelmaan (kts. liite 1) omat tietonsa ja taitonsa. He ovat tukeneet vertaisohjaajia ja ryhmän vertaistoimintaa sekä luoneet ja ylläpitäneet hankkeen kannalta olennaisia yhteistyökumppanuuksia.

Hankkeen yhteistyökumppanit – järjestöt, yritykset ja viranomaiset – ovat puolestaan tarjonneet hankkeelle toiminnan mahdollisuuksia, verkostoja ja tietoa omasta toiminnastaan. Kaikista näistä vertaistoiminta on saanut virikkeitä ja tukea työskentelynsä. Järjestöjen panos on ollut näistä merkittävin työnhakijoiden kannalta.

Kuvio 1.
 Digioikkarista työelämään -hankkeen Turun osatoteutuksen toimintamalli.

Tässä artikkelissa kuvataan ammattilaisten tukeman vertaisuuden merkitystä Turun osatoteutuksessa. Yhdistystoiminta mahdollistaa omalta osaltaan vertaistukijoiden toimintaa. Vertaisuus toteutuu Turussa kahdella tasolla, palkatun ja vapaaehtoisten vertaisohjaajien ohjauksena sekä vertaisryhmän jäsenten välillä. Tätä vertaisuuden toteutumaa tarkastelevat hanketyöntekijät omasta näkökulmastaan sekä joidenkin osallistujien kommenttien kautta. Kommentit on kirjattu työpajojen keskusteluista ja ne ovat tekstissä sisennettyinä. Toisena tarkastelun näkökulmana ovat työpajoihin osallistuneen Sirkku Luodon ajatukset ja kokemukset, joita artikkelissa siteerataan.

Vertaisuudesta pohjaa työpajaryhmien toimintaan

Vertaisuus käsitteenä kuvaa sitä, että vertaisen osaaminen tai tieto perustuu omakohtaiseen kokemukseen jostakin erityisestä elämäntilanteesta (ks. esim. Vertaistoiminta kannattaa), tässä tapauksessa työttömyydestä ja työn hakemisesta yli 54-vuotiaana henkilönä. Ihmisillä on tarve jakaa kokemuksiaan ja saada tietoa samankaltaisessa elämäntilanteessa olevilta. Vertaisryhmällä tarkoitetaan jossain suhteessa saman kaltaisten tai samanlaisissa elämäntilanteissa olevien kokemusten ja tiedon jakamista toisia kunnioittavassa ilmapiirissä. (Nylund 2005.)

Vertaistukiryhmä muodostuu toisten auttamiseen ja tukemiseen tähtäävistä vastavuoroisista suhteista, joissa kriittisiä elämäntilanteita käsitellään yhdessä. Ihmiset, joilla on jokin yhteinen kokemus tai sairaus, saavat toisiltaan sen tyyppistä tukea, mitä mikään muu taho ei pysty tarjoamaan. Vertaistuki perustuu ihmisten väliseen arkiseen kohtaamiseen sekä kohdattujen vaikeuksien jakamiseen ja läpikäymiseen yhdessä, eli kokemukselliseen asiantuntijuuteen. (Laimio & Karnell 2010; Hyväri 2005; Nylund 2005.) Turun osatoteutuksen ajatuksena on ollut, että osallistujat voisivat kokea tullessa ymmärretyksi yhteisten kokemusten kautta ja saisivat siten parempaa tukea ja apua tilanteeseensa.

Auttamisen ja tukemisen lisäksi vertaisuuteen liittyy myös oppimisen mahdollisuus. Sosiaalisen oppimisen teorian mukaan oppiminen tapahtuu sosiaalisessa kontekstissa (Bandura 1971), joten hankkeen kannalta olennaisia tiedollisia ja taidollisia asioita on tärkeitä käsitellä ryhmässä koko ryhmää hyväksi käyttäen. Ryhmässä tapahtuvaa vertaistoimintaa voi ohjata vapaaehtoinen vertainen tai ammattilainen (Laimio & Karnell 2011). Hankkeessa tarkoituksena on ollut uusien tietojen ja taitojen oppiminen ja tätä on tehostettu vertaistoiminnan avulla.

Turun osatoteutuksen vertaisryhmätoiminnasta on käytetty nimitystä työpajatoiminta. Tällä on haluttu korostaa kaikkien ryhmän jäsenten tasa-arvoista työskentelyä ryhmän toiminnan hyväksi: työnhakijoiden, vertaisohjaajien ja ammattilaisten. Vertaisten tiedon ja kokemusten jakaminen on olennaista ja siihen tuodaan tueksi ammattilaisten tiedot ja taidot.

Rekrytointi Digiolkkarin työpajoihin ja työpajaryhmätoiminta

Rekrytointi Digiolkkarin työpajoihin on tapahtunut sujuvana viranomais- ja järjestöyhteistyönä. Rekrytoinnissa kriteereinä on käytetty yli 54 vuoden iän lisäksi sitä, että henkilö kykenee toimimaan ryhmässä ja hyötymään ryhmätoiminnasta. Tällä tarkoitamme sitä, että osallistujan ongelmat eivät ole liian suuria ryhmämuotoiseen toimintaan ja että osallistuja kykenee ottamaan muut ryhmän jäsenet huomioon. Ryhmiin on pyritty saamaan sekä miehiä että naisia. Jo rekrytointivaiheessa hakijoille on korostettu yhteistoiminnan tärkeyttä ja vertaisten tuen mahdollisuutta. Infotilaisuuksia on lisääntyvässä määrin rakennettu tätä asiaa korostamaan.

Määrällisesti merkittävimpiä rekrytoinnin paikkoja ovat olleet TE-toimiston infotilaisuudet, joihin TE-toimisto on lähettänyt (velvoittavia) kutsuja yli 54-vuotiaille. Hankkeen alussa infoihin kutsuttiin hankesuunnitelman mukaisesti työttömiä työnhakijoita vain Pansio-Pernon alueelta, mutta myöhemmin aluetta laajennettiin koskemaan koko Turun kaupunkia.

Osallistujia oli ensimmäisillä kerroilla 50–60, mutta ensimmäisten kokemusten jälkeen rekrytointia ryhdyttiin miettimään ryhmäytymisen ja tunnelman kannalta. Infoihin kutsuttiin pieniä ryhmiä, tilaisuudet pidettiin keskustelullisina ja osallistujia pyydettiin osallistumaan hankkeen kehittämistyöhön. Rekrytointiin sovellettiin näin hankkeeseen tehdyn opinnäytetyön antamaa tietoa parhaista rekrytointitavoista. (Ks. Mokelainen 2018.)

Hanketyöntekijöiden lisäksi tilaisuuksissa on ollut mahdollisuuksien mukaan myös työpajoissa toimivia vapaaehtoisia vertaisohjaajia, jotka ovat kertoneet omista kokemuksistaan hankkeessa ja mahdollisuuksistaan tukea uusia työpajalaisia. Infoon osallistuville on pyritty viestimään hankkeessa mukana olevien tasa-arvosta ja toisten auttamisen tärkeydestä.

Infotilaisuuksien jälkeen kiinnostuneet henkilöt on haastateltu. Haastatteluissa on kartoitettu ryhmään halukkaiden henkilöiden motivoituneisuutta ja elämäntilannetta sekä työ- ja työttömyyshistoriaa. Haastatteluissa on käsitelty myös digitaatioita, toiveita yrityskäynneille ja odotuksia ryhmätoiminnalle.

Osa osallistujista on löytänyt tiensä hankkeen työpajatoimintaan muuta kautta. Rekrytointia on tehty TST ry:n piirissä monin tavoin. Toimintaan on tultu mukaan myös Turun kaupungin Työpisteen ohjauksen kautta, hankkeesta kirjoitettujen lehtijuttujen ansiosta, ja aiempien ryhmäläisten suosittelemana. Kaikkeen rekrytointiin vaikutti vahvasti keväällä 2018 voimaan tullut aktiivimalli (Sosiaali- ja terveysministeriö 2018). Koska ESR-hankkeet eivät täyttäneet aktiivimallin kriteereitä, Digiolkkarin ryhmiin rekrytointi vaikeutui huomattavasti.

Työpajaryhmät ovat kokoontuneet etukäteen tehdyn ohjelman (ks. liite 1) mukaisesti 18 kertaa ja tämän lisäksi ne ovat tehneet yritysvierailuja. Vapaaehtoiset vertaisohjaajat ovat pitäneet kaksi työpajatapaamista. Niissä pääasiallisin sisältö on ollut perus-IT-taitojen opettelu. Työpajaosallistujien ryhmäytymiseen ja projektityöskentelyyn sekä yrityskäynteihin valmentavat kerrat ovat olleet Turun AMK:n työntekijöiden

ja TST ry:n palkatun vertaisohjaajan vastuulla. Turun AMK:n Taideakatemia opettajien työpajat ovat liittyneet vuorovaikutus- ja viestintätaitoihin, sosiaalisen median käyttöön ja digitarinan tekemiseen. TST ry:n palkattu vertaisohjaaja on ollut mukana näilläkin kerroilla.

Digiolkkarin työpajajaksojen pituus on ollut noin kaksi kuukautta ja tuon ajan kuluessa tapaamisia on ollut kaksi viikossa sekä lisäksi yrityskäynnit. Koko hankkeen aikana on ollut seitsemän työpajajaksoa, joista kuhunkin osallistui eri henkilöitä. Yhdelle työpajajaksolle otettiin 8–12 henkilöä ja kaikkiin ryhmiin on pyritty saamaan sekä miehiä että naisia.

Vertaisohjaus ja ryhmän antama vertaistuki Digiolkkarin toiminnassa

Vertaisohjaus ajateltiin vahvaksi toimintaperiaatteeksi Digiolkkarista työelämään -hankkeessa. Hankkeessa on toiminut osatoteuttaja TST ry:n palkkaama kokopäivätoiminen vertaisohjaaja, jonka vertaisuus liittyy omiin työttömyyskokemuksiin. Palkatun vertaisohjaajan on odotettu osaavan ohjata ryhmää ja toimivan yhtenä perusdigitaalisten ohjaajana. Vertaisohjaaja on osallistunut työpajaryhmän toimintaan jokaisella kerralla ja toiminut henkilönä, johon ryhmäläiset ovat voineet koska tahansa ottaa yhteyttä lisäapua saadakseen. Hän on hoitanut myös monia ryhmän toimintaan liittyviä käytännön asioita. Joidenkin työpajalajien jatkopolkujen suunnittelu yksilöohjauksena on myös hoitunut vertaisohjaajan kauttaan.

Työpajaryhmässä on toiminut myös 1–2 vapaaehtoista vertaisohjaajaa. He ovat itse osallistuneet aiempiin Digiolkkari-ryhmiin, jonka jälkeen heidät on rekrytoitu vertaisohjaajiksi. Projektin työntekijät ovat valinneet vertaisohjaajat ja käyneet heidän kanssaan ohjauksellisia keskusteluita. Vapaaehtoisilta vertaisohjaajilta ei ole edellytetty aiempaa kokemusta ryhmän ohjaamisesta. Heidät on valittu pääasiassa heidän motivoituneisuutensa sekä ohjaus- ja digitaalisten taitojensa perusteella.

Vertaisohjaajien on ajateltu tuovan kokemuksellisen näkökulman ohjaukseen ja madaltavan ryhmäläisten kynnystä pyytää apua ongelmallisiin asioihin. Heidän esimerkkinsä ja toimintatapansa ovat myös voineet olla tärkeinä esikuvina ryhmään kuuluville. Työpajaosallistujat ovat kokeneet vapaaehtoisten vertaisohjaajien roolin tärkeänä.

Hyvin tärkeää oli vertaisohjaajien toiminta koko kurssin aikana. He jakoivat auliisti tietoaan ja ottivat tarvittaessa selvää asioista. He myös kuljettivat ryhmäämme yrityskäynneille. Vertaisohjaajamme olivat myös olleet työttöminä. Oli helppo samaistua heihin ja uskoa, että he ymmärtävät meidän tilannettamme. (Työpajaosallistuja Sirkku)

Vertaisohjaajat ovat mahdollistaneet omalla toiminnallaan ryhmäläisten oppimista. He ovat tukeneet ohjauksen yksilöllistämistä ja digivalmiuksien opiskelun eriyttämistä toimimalla niiden ohjattavien vieressä, jotka ovat tarvinneet eniten apua. Osallistujien toiveesta työpajaohjelmaan lisättiin palkatun vertaisohjaajan ja vapaaehtoisten vertaisohjaajien ohjaamat tapaamiskerrat. Näissä tapaamisissa osallistujat ovat saaneet omista tarpeistaan lähtevää ja hyvin yksilöllistä tukea perus-IT-taitoihin. Kaikki vertaisohjaajat ovat myös osallistuneet työpajaryhmien tekemille yrityskäynneille. Palkattu vertaisohjaaja on ollut yhtenä henkilönä näitä käyntejä sovimassa.

Vertaisnäkökulman tärkeyttä työpajoissa on tuettu muun muassa siten, että työpajalaisia on laitettu pienempiin ryhmiin työstämään yhdessä asioita, kuten valmistelemaan kysymyksiä yrityskäynneille, purkamaan välitehtäviä ja tekemään projektitöitä. Työpajojen tunnelma on yritetty pitää rentona ja hauskana. Osallistujia on rohkaistu auttamaan ja tukemaan toisiaan kaikissa asioissa, ja erityisesti digivalmiuksissaan edistyneempiä on pyydetty jakamaan omista taidoistaan myös muille. Ryhmäläisten on toivottu myös jakavan työpaikka- ja kouluttautumisivinkkejä. Pienemmissä ryhmissä tapahtuvien yrityskäyntien on ajateltu tutustuttavan osallistujia toisiinsa ja lisäävän ryhmähenkeä.

Osallistujien omia vahvuuksia analysoitaessa vertaisryhmä on otettu apuun. Vertaisryhmälle on kerrottu omista taidoista ja aktiivisuudesta, ja he ovat toimineet kannustajina ja vahvistajina. Kaikki ryhmään kuuluvat ovat myös voineet kuulla toisten mielipiteen siitä, missä he ovat ryhmän mielestä olleet hyviä.

Vertaisohjaajien näkökulmaa on nostettu esille muun muassa kyselemällä heiltä usein heidän ajatuksiaan käsillä olevista asioista ja antamalla heille vastuuta huolehtia ryhmästä. Ryhmän mielestä vertaisohjaajat ovat olleet helposti saatavilla ja heiltä on saanut konkreettista apua ja tukea. Vertaisohjaajilla on ollut hyvä ymmärrys työttömien tilanteesta, ja tämä on auttanut ryhmää.

Vertaisuuden kokemukset ja merkitykset työpajatoiminnassa

Kaikissa keskusteluissa ja palautteissa osallistujat ovat todenneet yksimielisesti vertaisryhmän merkityksen suureksi. Myös kuuden kuukauden kuluttua työpajajakson päättymisestä tehdyissä haastatteluissa osallistujat ovat korostaneet, että vertaisryhmä on ollut kaikkein merkittävin heitä tukenut ja auttanut tekijä koko työpajajaksolla.

Ihmisen paras lääke on ihminen = vertaistuki.

Sosiaalinen kanssakäynti oli parasta.

Vertaistuki parasta, olen nyt rohkeampi.

Osallistujien mukaan jo ensimmäisen ryhmäkerran anti oli siinä, että kaikki olivat samassa tilanteessa eikä kenenkään niin ollen tarvinnut häpeillä työttömyyttään – eikä myöskään siihen usealla liittyvää köyhyyttä. Siksi ryhmässä saattoi vapaasti puhua tilanteestaan. Kuten eräs osallistuja totesi: ”Täällä onkin yhtäkkiä pöydän ympärillä monta kaveria, jotka on samassa tilanteessa.” Työpajoissa osallistujat ovat jakaneet toisilleen vinkkejä jokapäiväisestä elämästä selviämiseksi – ja myös vaihtaneet keskenään kurkkuja tai jauhopusseja, jos EU-kassijaossa tai TST ry:n kaupoista saadun ylijäämäruuan jakelussa saadut elintarvikkeet eivät ole ihan vastanneet omaa tarvetta.

Muilta ryhmäläisiltä on löytynyt ymmärrystä myös siihen, ettei saa oikein mitään aikaiseksi, kun aikaa on paljon ja oma tilanne masentaa. Ryhmän on koettu auttavan mielialan nousuun, päivän rakenteen ylläpitoon ja voimien lisääntymiseen. Työpajalaiset ovat kertoneet, että työpajan antamaan mahdollisuuteen tarttuminen on tuonut uutta voimaa ja motivaatiota voimattomuuden tilalle. Osallistuminen on tehnyt näkyväksi sen, että vaikka tuntuisi siltä, että yli 54-vuotiaalla ”työllisyyden juna meni jo”, ainakin jotain yritetään silti.

Ryhmäpuuhastelut hyviä.

Me ainaski yritetään.

Joukossa on voimaa.

Lisäponnta työnhakuun, jota ei ollut yksin kotona maataessa.

Digiolkkarin parhainta antia oli yhdessä tekeminen ja pohtiminen. Teimme ryhmätöitä. Autoimme toisiamme tehtävissä. Jaoin tietoa keskenämme.

Myös uusiin ihmisiin ja tilanteisiin liittyvä jännitys on helpottanut ja rohkeus lisääntynyt. Sirkku kirjoittaa omasta tilanteestaan näin:

Itselleni vertaisryhmä auttoi paljon jännittämisen voittamisessa. Vähitellen itsetunto oli huonontunut ja koin usein varsinkin uudet tilanteet hermostuttavina. Ryhmässä löysin taas itseni. Koin, että minulla on jotain annettavaa ryhmälle ajatuksieni kautta.

Me-henkeä on luonut myös hauskuus, jonka tärkeyttä olemme projektin työntekijöinä halunneet korostaa. Yhden ryhmän työpajalaiset halusivatkin seuraavan ryhmän rekrytointiin seuraavan lauseen: ”Tääl on hurjan kivaa joukossa, tule sääki hakemaan uusia välineitä.”

Sirkku korostaa vertaisryhmän merkitystä toivon heräämiselle sekä itsetunnon kohoamiselle ja oman arvon tunnistamiselle:

Mielestäni vertaistuki toimi hyvin ryhmässämme. Ilmapiiri oli kannustava ja voimaannuttava. Tiedostimme hyvin ikääntyneen työnhakijan vaikeudet työllistymiseen. Hieman pessimistisesti suhtauduimme puheisiin siitä, että iäkstäkin työntekijää arvotetaan. Toisaalta saimme tietoa, että monessa työpaikassa työntekijöiden keski-ikä on melko korkea. Siitä tulikin tunne, että kannattaa yrittää. Ehkä se meille sopiva työpaikka vielä löytyykin. Ennen kaikkea saimme tuntea, että olemme kaikki tärkeitä yhteiskunnan jäseniä, löydämme sitten työtä tai emme.

Moni osallistuja on kertonut saaneensa konkreettista tukea ryhmässä. Se on liittynyt usein tietokoneen käyttöön, mutta myös muihin asioihin: ”Aina on joku vieressä, joka pystyy neuvomaan muita, vaikka sitten projektiasioissa.”

Annoimme toisillemme paljon tietoa elämän eri aloilta. Joku innostui hoitamaan kuulokeasiansa kuntoon. Toinen sai tarvittavan alun tietokoneen käytölle. Yhdessä todettiin, että kyllä hiiri saadaan kesytettyä ja uutta opitaan, vaikka ikää onkin jo kertynyt. (Sirkku)

Tiedon ja kokemusten jako työelämään ja koulutuksiin liittyen on ollut yksi ryhmien anti. Sirkku näkee tiedon jakamisen tärkeyden näin:

Kurssilla jaoimme tietoja myös koulutuksista, joihin olimme osallistuneet. Saimme myös toisiltamme moniin eri ammatteihin liittyvää hiljaista tietoa. Kertoessamme työurastamme ja kokemuksistamme, muiden kysymykset toivat esille tietoa, jota emme olleet itse edes tiedostaneet. Näin tärkeitä tietoja eri työtehtävistä tuli aivan uudella tavalla esille. Käsityksemme muuttui monipuolisemmaksi monista ammateista.

KUVA 1.

Vertaistuki muodostuu yhdessä tehden. (Kuva: Jaana Tomppo)

Tietokonealuokassa osallistujat ovat istuneet vieri vieressä ja yhdessä tehden. Yhdessä tekemisen merkitystä kuvaavat myös seuraavat työpajalaisten ajatukset:

Karjalanpiirakan rypyttäminenkin on helpompaa kuin piirakkakuvion tekeminen tietokoneella. Siitäkin kumminkin selvittiin porukalla, kun joku aina tiesi jotain. Yleensäkin oli kivaa, kun aina vieressä olevilta voi kysyä ja usein sai neuvon ja vastauksen.

Ajatusten ja kokemusten vaihto muitten ihan samantilaisessa tilanteessa olevien kanssa oli mulle tärkeintä! Harvassa paikassa tapaa ihmisiä, joilla on niin monenlaista kokemustietoa monista työpaikoista. Siitä oli hyötyä. Ja tosi tärkeää oli se, että kun puhui omasta hankalasta tilanteesta, muut heti ymmärsivät ja tukivat.

Oman terveyden ylläpitäminen on ollut yksi työpajojen teemoista. Yhdellä ryhmäkerralla työpajan osallistujat ovat saaneet tehtäväkseen miettiä terveyttään ja hyvinvointiaan heikentäviä ja vahvistavia tekijöitä. Osalla työpajojen osallistujista on ollut vakaviakin terveydellisiä ongelmia ja monella lievempiä, usein aiemman työn raskaudesta johtuvia. Myös terveyteen liittyvien vinkkien jakaminen on ollut yleistä työpajalaisten välillä. Sirkku on myös todennut asian:

Useimmilla meidän ikäisillämme on erilaisia terveydellisiä ongelmia. On helppoa ottaa vastaan vinkkejä ja kimmokkeita vaikkapa liikuntaan tai terveydenhoitoon, kun ehdotukset tulevat saman ikäisiltä ihmisiltä.

Vaikka hyvin monella osallistujalla on ollut hieman pessimistinen näkemys työn saannin mahdollisuuksistaan iän, heikon koulutuksen, vanhentuneiden taitojen ja myös fyysisten esteiden vuoksi, työpajoissa on kuultu myös toivon ääniä.

Tämä toi uusia näkökulmia omiin mahdollisuuksiin.

Tämä laittoi ajattelemaan, että ehkä jotain vielä voisi löytyä.

Lopuksi

Vertaistuen voima on todettu tärkeäksi kaikissa Turun osatoteutuksen ryhmissä, useissa jopa kaikkein tärkeimmäksi auttavaksi tekijäksi. Kaikkein olennaisimpana vertaistukena on pidetty ryhmäläisten toisilleen antamaa tukea, mitenkään väheksymättä vertaisohjaajien merkitystä ryhmälle. Puheissa on painotettu sekä tiedollisia, taidollisia että kokemuksellisia tekijöitä tämän tuen saamisessa. Kokemukselliset tekijät ovatkin näkemyksemme mukaan muodostaneet sen ytimen, jonka ympärille on voinut muodostua tiedon ja taidon monipuolinen jakaminen ja syventäminen. Kun samanlaisten vaikeuksien kanssa kamppailevat jakavat kokemuksiaan ja toteavat, ettei tarvitse hävetä ja ilon aiheitakin on, voidaan vapautua pohtimaan ja oppimaan asioita vapaammassa hengessä.

Vertaisryhmien yksi anti ja toisaalta haaste on ollut se, että osallistujien tiedot ja taidot ovat olleet hyvin erilaisia samassakin ryhmässä. Haasteena on ollut tällöin ryhmässä tapahtuvan ohjauksen eriyttäminen ja yksilöllistäminen. Tätä haastetta on osin ratkottu siten, että joissain taidoissa pisimmälle ehtineet ovat ohjanneet vähiten edistyneitä. Tämä toimintamalli on valtaosin ollut työpajalaisille hyvin tyydyttävä. Se on tarjonnut mahdollisimman matalaa kynnystä kysymisen suhteen ja toisaalta toiminut ohjaajien oppimista syventäen ja antaen heille ohjauskokemusta. Tämä on myös lähentänyt ryhmän jäseniä toisiinsa ja lisännyt halua oppia asioita yhdessä.

Lähteet

Bandura, A. 1971. *Social Learning Theory*. New York: General Learning Press.

Hyväri, S. 2005. Vertaistuen ja ammattiauttamisen muuttuvat suhteet. Teoksessa Nylund, M. & Yeung, A. (toim.) *Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus*. Tampere: Vastapaino, 214–235.

Kirjavainen, K. & Verronen, P. 2017. Vertaisohjaaja ammattilaisen tukemana. Ammattilaisen käsikirja. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutus. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 31.8.2018 <http://www.theseus.fi/handle/10024/137405>

Laimio, A. & Karnell, S. 2011. Vertaistoiminta – kokemuksellista vuorovaikutusta. Teoksessa Laatikainen, T. (toim.) *Vertaistoiminta kannattaa*. Helsinki: Asumispalvelu ASPA, 9–19. Viitattu 31.8.2018 http://www.kansalaisareena.fi/Vertaistoiminta_kannattaa.pdf

Mokelainen, E. 2018. Rekrytointi Digiolkkarista työelämään hankkeessa – hyvät käytännöt työttömien motivointityöhön. AMK-opinnäytetyö, sosiaalialan koulutus. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Viitattu 31.8.2018 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/142113/Mokelainen_Elizaveta.pdf?sequence=1

Nylund, M. 2005. Vertaisryhmät tiedon ja kokemuksen jäsentäjinä. Teoksessa Nylund, M. & Yeung, A. (toim.) *Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus*. Tampere: Vastapaino, 214–235.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2018. Työttömyysturvan aktiivimalli. Viitattu 28.5.2018 <http://stm.fi/tyottomyysturvan-aktiivimalli>

Liite 1.

Turun työpajatoiminnan ohjelmarunko

	Työpajan sisältö	Ajankohta ja kesto
1	Tutustuminen ja työnhakuryhmien toiminta	Vko 1 4t
	Itsenäistä työskentelyä kotona oppimispäiväkirjan parissa	
2	Oma mielenkiinto työllistymisalaan	Vko 1 4t
3	Ryhmäytyminen alakohtaisten toiveiden mukaisesti yritysvierailuja varten	Vko 2 4t
	Itsenäistä työskentelyä kotona oppimispäiväkirjan parissa	
4	Vertaisohjaajien kerta / Perus-ATK-taitoja	Vko 2 4t
5	Vuorovaikutustaidot I	Vko 2 4t
6	Yrityshaastatteluiden työstön suunnittelu ja harjoittelu	Vko 3 4t
7	Vuorovaikutustaidot II	Vko 3 4t
	Itsenäistä työskentelyä kotona oppimispäiväkirjan parissa	
	Yrityskäynti	Vko 3
8	Yrityshaastatteluiden työstö ja esiintyminen haastatteluissa	Vko 4 4t
9	Vertaisohjaajien kerta / Perus-ATK-taitoja	Vko 4 4t
10	Some I	Vko 4 4t
	Yrityskäynti tai yrittäjän vierailu työpajassa. Itsenäistä työskentelyä kotona oppimispäiväkirjan parissa	

11	Yrityshaastatteluiden tulosten työstö	Vko 5 4t
	Yrityskäynti	Vko 5
12	Työvoimapalvelut CV:n tekeminen/päivittäminen, valokuva CV:hen Videohaastattelu Terveystä ja hyvinvointia vahvistavat ja heikentävät tekijät Verkostotapahtuma kolmannen sektorin toimijoiden kanssa TST:llä	Vko 5 4t 2t
13	Digitaalinen tarinankerronta I	Vko 6 4t
14	Digitaalinen tarinankerronta II	Vko 6 4t
	Yrityskäynti tai yrittäjän vierailu työpajassa. Itsenäistä työskentelyä kotona oppimispäiväkirjan parissa	Vko 6
15	Some II	Vko 7 4t
	Yrityskäynti tai yrittäjän vierailu työpajassa. Itsenäistä työskentelyä kotona oppimispäiväkirjan parissa	Vko 7
16	Digitaalinen tarinankerronta III	Vko 7 4t
17	Digitaalinen tarinankerronta IV	Vko 8
	CV:n tekeminen valmiiksi joko itsenäisesti kotona tai TST:n Tietotuvassa. Itsenäistä työskentelyä kotona oppimispäiväkirjan parissa	Vko 8 4t
18	Osallistutaan TST:n torstai-palaveriin Katsotaan digitarinoita Viimeiset välitehtävät Koulutusmahdollisuudet ja yrittäjyys Yhteenveto ja päätös	Vko 8 4t